

PÄÄTÖKSET

KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 13 päivänä heinäkuuta 2011,

valtioneusta SA.26117 – C 2/10 (ex NN 62/09), jota Kreikka on myöntänyt Alouminion tis Ellados A.E.:lle

(tiedoksiannettu numerolla K(2011) 4916)

(Ainoastaan kreikankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2012/339/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

ottaa huomioon komission päätöksen aloittaa SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely ⁽¹⁾,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

(5) Komissio sai huomautuksia kahdelta asianomaiselta: 12 päivänä toukokuuta 2010 ja 4 päivänä toukokuuta 2011 Alouminion tis Ellados -yritykseltä sekä 17 päivänä toukokuuta 2010 valtion omistamalta julkiselta sähköntuotantoyritykseltä Dimosia Epixeirisi Ilektrismou, jäljempänä 'DEI', joka myönsi myyneensä sähköä kyseiselle yritykselle suosituimmuushintaan (toinen toimenpide). Huomautukset toimitettiin Kreikalle, jolle annettiin mahdollisuus esittää huomautuksensa. Komissio otti vastaan sen vastaukset 16 päivänä heinäkuuta 2010, 6 päivänä elokuuta 2010 ja 16 päivänä toukokuuta 2011.

(6) Komissio pyysi täydentäviä tietoja Kreikan viranomaisilta 1 päivänä joulukuuta 2010. Kreikka vastasi tietopyyntöön 11 päivänä helmikuuta 2011 päivätyllä kirjeellä.

I MENETTELY

- (1) Komissio sai heinäkuussa 2008 kaksi valitusta, joiden mukaan Kreikka oli myöntänyt tukea Alouminion tis Ellados -yritykselle (Kreikan alumiini oy) ja sen seuraajalle Alouminion AE:lle, joka on Alouminion tis Ellados -yrityksen sataprosenttinen seuraaja alumiinin tuotannossa heinäkuusta 2007, jäljempänä 'Alouminion tis Ellados'. Valitukset koskivat kahta väitettyä valtioneustoitomenpidettä: sähkön suosituimmuustariffi ja kaasuputken rakentaminen Alouminion tis Ellados -yrityksen yhdistämiseksi pääverkkoon.
- (2) Komissio ilmoitti 27 päivänä tammikuuta 2010 päivätyllä kirjeellä Kreikalle päätöksestään aloittaa kyseisistä toimenpiteistä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukainen menettely.
- (3) Kreikka toimitti 31 päivänä maaliskuuta 2010 huomautuksensa komission päätöksestä aloittaa kyseinen menettely.
- (4) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä ⁽²⁾. Komissio pyysi asianomaisia esittämään huomautuksensa toimenpiteistä.

II OLETETUN TUEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

II a TUENSAAJA

- (7) Alouminion tis Ellados on suuryritys, jonka päätoimipaikka on Voiotian alueella Kreikassa. Yritys tuottaa alumiinia raaka-aineeksi. Heinäkuussa 2007 Alouminion tis Ellados jaettiin kahdeksi eri aloilla toimivaksi uudeksi yritykseksi: a) Alouminion AE ja b) Endessa Hellas AE. Alouminion otti vastatakseen alumiinin tuotannosta ja Endessa Hellas sähköntuotannosta (Alouminion tis Ellados oli saanut luvat tuottaa sähköenergiaa muutama vuosi aikaisemmin). Näin ollen Alouminion on Alouminion tis Ellados -yrityksen sataprosenttinen seuraaja alumiinin tuotannossa. Alouminion tis Ellados -yrityksellä on myös kolme sähköntuotantoyksikköä, jotka sijaitsevat alumiinia tuottavien tehtaiden vieressä. Yrityksen liikevaihto vuonna 2009 oli 427,3 miljoonaa euroa (tulos ennen veroja 34,4 miljoonaa euroa), ja se työllisti 960 työntekijää. Yrityksen liikevaihto vuonna 2006 (vuosi ennen tarkasteltavana olevia tukitoimenpiteitä) oli 470,9 miljoonaa euroa (23 prosenttia kasvua vuoteen 2005 verrattuna), sen tulos ennen veroja oli 102,5 miljoonaa euroa (39 prosenttia kasvua vuoteen 2005 verrattuna), ja yritys työllisti 1 047 työntekijää. Se kuuluu yksityiseen yhtymään nimeltä Mytilinaios A.E. vuodesta 2005.

⁽¹⁾ EUVL C 96, 16.4.2010, s. 7.

⁽²⁾ Ks. alaviite 1.

II b TOIMENPIDE 1: SÄHKÖN SUOSITUIMMUUSTARIFFI

- (8) Alouminion tis Ellados perustettiin vuonna 1960, ja Kreikan valtio antoi sille tiettyjä etuoikeuksia, kuten sähkön toimitus alennettuun hintaan. Nämä etuoikeudet vahvistetaan yhtiöjärjestyksessä, jonka ehtojen mukaisesti sähkön toimittaminen alennettuun hintaan päättyy maaliskuussa 2006, jos DEI vain ilmoittaa siitä Alouminion tis Ellados -yritykselle kaksi vuotta aikaisemmin. DEI toimitti 26 päivänä helmikuuta 2006 (toisin sanoen enemmän kuin kaksi vuotta ennen etuoikeuden päättymistä) Alouminion tis Ellados -yritykselle tällaisen ilmoituksen, minkä jälkeen se lopetti edullisemman hinnan soveltamisen maaliskuun 2006 lopussa.
- (9) Näin ollen maaliskuusta 2006 tammikuuhun 2007 Alouminion tis Ellados maksoi sähköstä suuriin teollisuusasiakkaisiin sovellettavan tavanomaisen hinnan.
- (10) Alouminion tis Ellados kuitenkin kanteli asiasta tuomioistuimelle, ja tammikuussa 2007 eräs ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti väliainena edullisemman hinnan soveltamisesta kunnes asiassa annetaan tuomio. Tämän jälkeen DEI valitti sitä koskevasta päätöksestä, joka kumottiin maaliskuussa 2008 (tuomioistuimen päätös asiasta on vielä saamatta).
- (11) Käytännössä tuomioiden seurauksena oli se, että edullisemman hinnan soveltamista Alouminion tis Ellados -yritykseen jatkettiin uudelleen tammikuusta 2007 maaliskuuhun 2008. Kreikan viranomaisten toimittamien tietojen mukaisesti Alouminion tis Ellados maksoi kyseisellä ajanjaksolla 17,4 miljoonaa euroa suurille teollisuusasiakkaille voimassa olevaa ns. tavallista hintaa vähemmän.

II c TOIMENPIDE 2: MAAKAASUVERKON LAAJENTAMINEN ALOUMINION TIS ELLADOS -YRITYKSEEN

- (12) Kansallista kaasunsiirtojärjestelmää Kreikassa voi laajentaa (mahdollisen) asiakkaan pyynnöstä seuraavien ehtojen:
- energia-alan sääntelyviranomaisen, Rythmistiki Arxi Energeias, jäljempänä 'RAE', antaa myönteisen lausunnon,
 - verkko-operaattori katsoo, että se voi saada laajennuksen kustannukset takaisin verkon loppukäytöstä saatavina tuloina kohtuullisessa ajassa.
- (13) Alouminion tis Ellados -yrityksen tapauksessa kansallista verkkoa laajennettiin rakentamalla 29,5 km pitkä maakaasuputki, joka mahdollisti yrityksen yhdistämisen verkkoon RAE:n (15 päivänä huhtikuuta 2005) antaman myönteisen lausunnon ja verkko-operaattorin (13 päivänä kesäkuuta 2005) antaman lausunnon jälkeen⁽³⁾. Kaasuputken rakentaminen aloitettiin 16 päivänä toukokuuta 2008.

⁽³⁾ Tuohon aikaan siirto-operaattorina oli julkinen kaasuyhtiö, Dimosia Epixeirisi Aeriou, jäljempänä, 'DEPA', josta valtio omistaa 65 prosenttia. Kansallinen kaasunsiirtojärjestelmä (mukaan lukien Alouminion tis Ellados -yrityksen yhdistävä putki) siirrettiin myöhemmin kansalliselle maakaasuverkko-operaattorille, Diaxeiristi tou Ethnikou Systimatos Fysikou Aeriou, jäljempänä 'DESFA', joka perustettiin 30 päivänä maaliskuuta 2007 DEPAn kokonaan omistamaksi tytäryhtiöksi.

- (14) Laajennuksen rakentamisen kokonaiskustannukset olivat 12,64 miljoonaa euroa. Tästä määrästä 9,04 miljoonaa euroa maksoi kansallinen maakaasuverkon haltija, Diaxeiristi tou Ethnikou Systimatos Fysikou Aeriou, jäljempänä 'DESFA' ja 3,3 miljoonaa euroa Alouminion tis Ellados. Lisäksi rahoitusta saatiin 3,6 miljoonaa euroa yhteisön tukikehyksestä 2000–2006⁽⁴⁾.

III SYYT VIRALLISEN TUTKINTAMENETTELYN ALOITTAMISEEN

- (15) Menettelyn aloittamisesta 27 päivänä tammikuuta 2010 tehdyssä päätöksessä komissio epäilee, oliko DEI:n Alouminion tis Ellados -yritykseltä maaliskuun 2006 jälkeen veloittama sähkön suosituimmuustariffi samalla tasolla kuin muilta suurilta teollisuusasiakkailta veloitettu hinta. Komission epäilyt johtuivat siitä, että edellä mainitun suosituimmuustariffin piti päättyä maaliskuussa 2006 yhtiöjärjestyksen ehtojen mukaisesti, jossa etuoikeus vahvistetaan. Edellä on mainittu, että DEI oli yrittänyt irtisanoa kyseisen etuoikeuden, jota kuitenkin jatkettiin tuomioistuimen päätöksellä.
- (16) Mitä tulee kansallisen maakaasuverkon laajentamiseen Alouminion tis Ellados -yritykseen, 27 päivänä tammikuuta 2010 tehdyssä päätöksessä aloittaa menettely komissio kysyi, miksi putken rakentamiskustannuksista vastasi lähinnä valtio eikä Alouminion tis Ellados. Epäilyjä herätti myös se, ettei Kreikalta saatu tietoja komission lukuisista pyynnöistä huolimatta. Tämä on syynä myös siihen, että menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä vaadittiin myös Kreikkaa toimittamaan tietoja.

IV KREIKAN JA ASIANOMAISTEN OSAPUOLTEN HUOMAUTUKSET

IV a KREIKAN VALTION JA TUENSAAJAN HUOMAUTUKSET

Toimenpide 1: Sähkön suosituimmuustariffi

- (17) Kreikka toteaa, että kahden tuomion välisenä ajanjaksona (tammikuusta 2007 maaliskuuhun 2008) Alouminion tis Ellados maksoi 131,4 miljoonaa euroa suosituimmuustariffin mukaan eikä 148,8 miljoonaa euroa niin kuin siltä olisi pitänyt veloittaa suuriin teollisuusasiakkaisiin sovellettavan ns. tavanomaisen tariffin mukaan.
- (18) Kreikka kuitenkin väittää, että Alouminion tis Elladosin suosituimmuustariffi, vaikka se katsottaisiinkin tueksi, on voimassa olevaa tukea.
- (19) Tämän osalta Alouminion tis Ellados väittää, että kansallisen tuomioistuimen tammikuussa 2007 antama päätös ei tarkoita huomattavia muutoksia alkuperäiseen sopimukseen ja että tuomioistuin vain päätti lykätä edullisemman hinnan lopettamisilmoitusta ja pääasiaa koskevaa tuomioistuimen päätöstä Alouminion tis Elladosin ja DEI:n välisen riita-asian vuoksi.

⁽⁴⁾ Tarkemmin sanottuna kilpailukykyä koskevasta tukiohjelmasta, osio 7 "Energia ja kestävä kehitys", toimenpide 7.1 "Maakaasun pääsy asunto- ja palvelualalle, teollisuusasiakkaille ja liikennealalle".

Toimenpide 2: Kaasuverkon laajentaminen Alouminion tis Ellados -yritykseen

- (20) Kreikka kiistää, että Alouminion tis Ellados olisi saanut valikoivaa etua avustuksena kaasuputken rakentamiskustannuksiin. Kreikka väittää erityisesti, että kansallisia lakeja, joiden perusteella verkon laajentamisesta päätettiin, sovelletaan samoin ehdoin kaikkiin kaasun loppukäyttäjiiin. Sen vuoksi Alouminion tis Ellados ei saanut valikoivaa etua.
- (21) Kreikka väittää lisäksi, että kyseistä maakaasuputkea ei ole tarkoitettu yksinomaan Alouminion tis Elladosille, vaan sitä voivat käyttää kaikki alueen loppukäyttäjät, niin tehtaat kuin kotitaloudet. Se on osa kansallisen maakaasunsiirtojärjestelmän kapasiteettia ja DESFA:n omistuksessa. Lisäksi sen kapasiteetti (1,7 miljardia nm^3 /vuodessa) ylittää Alouminion tis Elladosin vuosikulutuksen (0,7 miljardia nm^3 /vuodessa).
- (22) Alouminion tis Ellados väittää, että sen sopimuksen mukainen vuotuinen kaasun kulutus on 13,5 prosenttia kansallisesta kokonaiskulutuksesta ja että sen maakaasun todellinen vuotuinen kulutus vastaa noin 10,5:tä prosenttia kansallisesta kokonaiskulutuksesta. Alouminion tis Ellados ilmoitti myös, että investointi tuottaa verkkooperaattorille loppukäytöstä 11 miljoonan euron suuruiset vuotuiset tulot, minkä vuoksi investointi on verkkooperaattorin kannalta erittäin mielenkiintoinen ja tuottoisa. Kreikan viranomaiset vahvistivat nämä tiedot.

IV b DEI:n HUOMAUTUKSET

- (23) DEI kannattaa komission tutkintaa sähkötariffia koskevasta tukitoimenpiteestä. DEI vahvistaa Alouminion tis Elladosille myönnetyn edun 17,4 miljoonaksi euroksi.

V TUEN ARVIOINTI

- (24) Komissio arvioi tässä tarkasteltavana olevia toimenpiteitä edellä mainittujen tosiseikkojen sekä Kreikan ja kolmansien osapuolten väittämien pohjalta. Ensinnäkin komissio arvioi sen, onko tarkasteltavana olevissa toimenpiteissä tukea, voidakseen päätellä, onko kyseessä valtiontuki (V a kohta). Sen jälkeen, jos jompikumpi toimenpide todella on valtiontukea, komissio arvioi, soveltuuko toimenpide sisämarkkinoille (V b kohta).

V a ONKO KYSEESSÄ SEUT-SOPIMUKSEN 107 ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARKOITETTU VALTIONTUKI

- (25) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa todetaan seuraavaa: ”Jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.”

- (26) Edellä mainitun säännöksen perusteella komissio arvioi seuraavaksi, missä määrin Alouminion tis Ellados -yritykseen kohdistetut kiistanalaiset toimenpiteet ovat valtiontukea.

Toimenpide 1: Sähkön suosituimmustariffi

a) Etu

- (27) Komissio huomauttaa, että Alouminion tis Ellados -yrityksen maksama hinta on alhaisempi kuin muiden suurten teollisuusasiakkaiden maksama tavanomainen hinta. Komissio katsoo, että markkinatalouden ehdoin toimiva myyjä ei suostuisi alhaisempaan kuukausitariffiin ilman erityisiä perusteita. Kreikka ei ole esittänyt vakuuttavia perusteluja, joiden nojalla voitaisiin päätellä, että kyseinen suosituimmustariffi oli markkinahinta, vaikka komissio otti tämän kysymyksen virallisesti esiin kirjeenvaihdossaan. Päinvastoin kaksi merkittävää seikkaa osoittavat, että Alouminion tis Elladosin maksamaa hintaa ei voida pitää markkinavoimien määräämänä hintana:

- a) Ensimmäinen seikka liittyy DEI:n käyttäytymiseen. Heti kun DEI:llä oli mahdollisuus vapautua vuoden 1960 yhtiöjärjestyksessä asetetusta oikeudellisesta rajoituksesta, jolla vahvistettiin Alouminion tis Elladosin etuoikeus, se päätti välittömästi peruuttaa suosituimmustariffin ja alkoi periä Alouminion tis Ellados -yritykseltä suuriin teollisuusasiakkaisiin sovellettavaa tavanomaista hintaa. Tästä on osoituksena DEI:n helmikuussa 2004 Alouminion tis Elladosille toimittama irtisanomisilmoitus (ks. 8 kohta). Komissio katsoo, että tämä on selkeä osoitus siitä, että vuoden 1960 yhtiöjärjestyksessä vahvistettu tariffi ei DEI:n mielestä vastannut markkinahintaa.

- b) Toinen seikka liittyy komission aikaisempaan päätökseen. Komissio hyväksyi 16 päivänä lokakuuta 2002 enimmäisavustuksen eli 178 miljoonaa euroa, joka Kreikan oli määrä antaa DEI:lle (asia N133/01⁽⁵⁾). Avustuksen tarkoituksena oli hyvittää DEI:lle ne kustannukset, joita sille oli aiheutunut Alouminion tis Elladosille vuonna säädetystä 1960 suosituimmustariffista kyseisen tariffin päättymiseen eli maaliskuuhun 2006 saakka. Avustus DEI:lle hyväksyttiin vain hyvityksenä sen kärsimästä haitasta, ei siis valtiontukea. Päätöksessä huomautetaan myös, että jos avustus katsotaan tueksi, kyseessä on tuki Alouminion tis Elladosille, ei DEI:lle. Näin ollen kyseisessä päätöksessä todetaan, että DEI:n rasitteena oli Alouminion tis Elladosille myönnetty suosituimmustariffi, josta se ei tavallisesti olisi tavanomaisissa markkinaolosuhteissa joutunut kärsimään. Sen vuoksi komissio katsoo, että Alouminion tis Elladosin etu muodostui erosta suurten teollisuusasiakkaiden tavanomaisen tariffin (jota Alouminion tis Ellados olisi maksanut, jos siihen ei olisi sovellettu erityistä suosituimmustariffia) ja Alouminion tis Elladosin tammikuusta 2007 maaliskuuhun 2008 maksaman tariffin välillä.

⁽⁵⁾ EYVL C 9, 15.1.2003, s. 6.

b) Valtion varat

- (28) Alhaisempi tariffi kävi ilmi DEI:n alhaisemmista tuloista. DEI A.E. on valtion määräysvallassa oleva yritys. Kreikan valtio omistaa 51 prosenttia sen osakkeista, ja Kreikan ympäristö-, energia- ja ilmastomuutosministeriö (valtiovarainministeriö vuoteen 2009) valvoo yritystä. Kreikan valtio voi nimittää hallintoneuvoston jäsenten enemmistön, ja sitä edustaa yhtiökokouksessa Kreikan ympäristö-, energia- ja ilmastomuutosministeri (valtiovarainministeri vuoteen 2009). Valtion varoja on siis käytetty. Komissio toteaa lisäksi, että Kreikan valtio vastaa suosituimmuskohtelun jatkamista koskevasta päätöksestä, koska sen teki kreikkalainen tuomioistuin, joka on valtion elin.
- (29) Näin ollen valtion varoja koskeva peruste täyttyy.

c) Valikoivuus

- (30) Suosituimmustariffia sovellettiin vain Alouminion tis Ellados -yritykseen, joka siis sai valikoivaa etua kyseisestä toimenpiteestä. Sen vuoksi komissio katsoo, että kyseinen toimenpide oli valikoiva.

d) Kilpailun vääristyminen ja vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan

- (31) Alouminion tis Ellados toimii alalla, jolla jäsenvaltiot käyvät vilkkaasti kauppaa keskenään. Yhdeksän jäsenvaltiota tuottaa alumiinia Kreikan lisäksi, kuten Ranska, Saksa, Italia, Alankomaat, Puola, Romania, Espanja, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta⁽⁶⁾. On myös huomattava, että sähkön tuotanto on vapautettu kaikissa jäsenvaltioissa. Kun valtiontuki vahvistaa yrityksen asemaa muihin kaupan alalla toistensa kanssa kilpaileviin jäsenvaltioiden yrityksiin nähden, on katsottava, että kyseinen valtiontuki vahingoittaa näitä muita yrityksiä. Näin täyttyy peruste kilpailun vääristymisestä ja vaikutuksesta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (32) Sen enempää Kreikan valtio kuin tuensaajakaan eivät kiistä tätä.

e) Päätelmä siitä, onko toimenpiteessä 1 kyse valtiontuesta

- (33) Edellä esitetyn perusteella komissio päätelee, että Alouminion tis Elladosille myönnetty sähkön suosituimmustariffi on Alouminion tis Elladosille suunnattua SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Tuen määrä on 17,4 miljoonaa euroa, mikä käy ilmi a kohdassa mainittujen tulojen ja b kohdassa mainittujen tulojen erotuksesta: a) tulot, jotka DEI:n olisi pitänyt saada tammikuun 2007 ja maaliskuun 2008 välisenä aikana sovellettavasta tavanomaisesta tariffista, eli 148,8 miljoonaa euroa, ja b) tulot, jotka DEI sai samana ajanjaksona tosiasiallisesti sovelletusta tariffista, eli 131,4 miljoonaa euroa.

f) Toimenpide 1 on sääntöjenvastaista tukea

- (34) Alouminion tis Ellados väittää, että tammikuussa 2007 annetulla ensimmäisellä tuomioistuimen päätöksellä ei muuteta alkuperäistä suosituimmuspäätöstä merkittävästi (ks. 16 kohta). Alouminion tis Elladosin mukaan sen vuoksi kyseisellä päätöksellä ei myönnetä uutta tukea Alouminion tis Elladosille, joten sähkön suosituimmustariffia koskeva toimenpide oli edelleen voimassa olevaa tukea.
- (35) Komissio ei voi hyväksyä Alouminion tis Elladosin väitettä. Edullisemman hinnan, joka merkitsee voimassa olevaa tukea, alkuperäisissä ehdoissa ennakoitiin, että tuki päättyisi maaliskuussa 2006 sillä edellytyksellä, että DEI ilmoittaa siitä ajoissa. Sillä hetkellä, kun tämä ehto täyttyi, voimassa oleva tuki lakkasi olemasta voimassa niin kuin edullisemman hinnan myöntämistä koskevissa alkuperäisissä ehdoissa edellytetään. Sen vuoksi sellainen sähkön myyminen alhaisempaan hintaan, joka täyttää valtion tuen määritelmän (kuten tässä) on aina uutta tukea siitä riippumatta, että sen ehdot voivat vastata aikaisemman voimassa olleen tuen ehtoja. Tuomioistuimen oikeuskäytännössä todetaan selkeästi, että jos voimassa olevaa tukea jatketaan, se on uutta tukea ja siitä on ilmoitettava⁽⁷⁾. Näin on varsinkin silloin, kun aikaisemmin voimassa ollut mutta jo päättynyt tuki otetaan uudelleen käyttöön useita kuukausia myöhemmin.
- (36) Tästä uudesta tuesta ei ilmoitettu komissiolle SEUT-sopimuksen 108 artiklan mukaisesti, joten se on sääntöjenvastaista tukea.

Toimenpide 2: Kaasuverkon pidentäminen Alouminion tis Ellados -yritykseen

a) Etu

- (37) Tutkimukset osoittavat, että verkon laajentamispäätös johti siihen, että DESFA:n loppukäyttäjiltä saamat tulot kasvoivat huomattavasti. Käytännössä asiakkaiden, kuten Alouminion tis Elladosin, on maksettava DESFA:lle verkon käytöstä. Komissio huomautti, että tämä toimenpide, eli putken rakentaminen, oli verkko-operaattorin kannalta taloudellisesti järkevää, minkä vuoksi se ei ollut etua Alouminion tis Elladosille. Saman investoinnin olisi tehnyt myös yksityinen verkko-operaattori.
- (38) Kreikan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan komissio toteaa, että DESFA saa kyseisestä investoinnista loppukäyttäjiltä vuosittain 11,6 miljoonan euron tulot. Komissio vertasi kyseistä summaa investointikustannuksiin (kertaluonteinen investointi) ja putken (vuotuisiin) hyödyntämiskustannuksiin tarkistaakseen, onko investointi markkinataloussijoittajaperiaatteen mukainen eli onko investoinnin tuotto sijoittajalle riittävä.

⁽⁶⁾ Lähde: "Aluminium use in Europe, country profiles, 2005–2008", <http://www.eaa.net>.

⁽⁷⁾ Asia C-70/72, komissio v. Saksa, Kok. 1973, s. 813, 14 kohta, ja asiassa C-197/99 P, Belgia v. komissio, annettu tuomio, Kok. 2003, s. I-8461, 109 kohta.

(39) Kreikan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan Alouminion tis Elladosin putken investointikustannukset olivat yhteensä 12,64 miljoonaa euroa (joista DESFA maksoi 9,04 miljoonaa ja joista 3,6 miljoonaa oli yhteisön tukea niin kuin 14 kohdassa mainitaan). Kertaluonteisten investointikustannusten lisäksi vuotuiset toimintakustannukset ovat arviolta 0,933 miljoonaa euroa. Sen vuoksi on selvää, että 11,6 miljoonan euron vuotuiset tulot ovat DESFA:lle hyvin korkea tuotto sijoitetulle pääomalle. Investoinnin kuoletusaika (mukaan lukien aika, jolloin myönnettiin yhteisön tukea) on vähemmän kuin 15 kuukautta. Investoinnin tuotto (hankkeen sisäinen tuottoaste), jos lähtökohdaksi otettaisiin se, että kaasuputkea hyödynnetään 20 vuoden ajan, on 84 prosenttia. Korkean tuotto-odotuksen vuoksi komissio katsoo, että tuotto on tarpeeksi suuri, jotta yksityinen sijoittaja olisi tehnyt saman investoinnin⁽⁸⁾. Sen vuoksi komissio katsoo, että valtion päätös kaasuverkon laajentamisesta ei tuottanut Alouminion tis Elladosille etua, jota se ei olisi voinut saada markkinaehdoilla.

(40) Näin ollen etua koskeva arviointiperuste ei täyty. Sen vuoksi ei ole tarpeen arvioida muita perusteita, joiden olisi täyttyvä, jotta toimenpide on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtion tukea.

b) Onko toimenpiteessä 2 kyse valtiontuesta

(41) Edellä esitetyn perusteella komissio päättää, että maakaasuputken laajentaminen ei ole Alouminion tis Elladosille suunnattua SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

V b TUEEN SOVELTUVUUS SISÄMARKKINOILLE

Yleistä

(42) Silloin kuin toimenpide 1 on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaista tukea, sen soveltuvuus sisämarkkinoille on tutkittava saman artiklan 2 ja 3 kohdassa vahvistettujen poikkeusten perusteella.

(43) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään poikkeuksista yleiseen sääntöön, jonka mukaan valtiontuki ei sovellu sisämarkkinoille, kuten 107 artiklan 1 kohdassa säädetään.

SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdassa säädetty poikkeukset

(44) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdan mukaisia poikkeuksia ei voida soveltaa tähän tapaukseen, sillä kyse ei ole yksittäisille kuluttajille myönnettävästä sosiaalisesta tuesta, luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi myönnettävästä tuesta eikä tuesta talouden tukemiseen Saksan liittotasavallan alueilla, joihin Saksan jako on vaikuttanut.

SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa säädetty poikkeukset

(45) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa säädetään vielä muista poikkeuksista. Artiklan 3 kohdan b, d ja e alakohdassa määrättyjä poikkeuksia ei selvästikään voi soveltaa, eivätkä Kreikan viranomaiset vedonneet niihin. Tämän jälkeen komissio arvioi, voiko toimenpide 1 olla 107 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdassa määrättyjen poikkeuksien mukainen.

(46) Perustamissopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää ”tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma”. Alouminion tis Ellados sijaitsee SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettulla tukikelpoisella alueella, joten sille voitaisiin mahdollisesti myöntääkin aluetukea.

(47) Kansallisia aluetukia koskevissa suuntaviivoissa, jotka olivat voimassa suosituimmustariffin soveltamisaikana eli tammikuussa 2007 (vuonna 2006 annetut alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat⁽⁹⁾), määritetään edellytykset alueellisten investointitukien hyväksymiseksi.

(48) Vuonna 2006 annetuissa alueellisia valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa säädetään, että toimintatuki on tuki, jonka tarkoituksena on yrityksen juoksevien kulujen pienentäminen. Suuntaviivojen mukaan toimintatukea voidaan myöntää 107 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetuille tukikelpoisille alueille sillä ehdolla, että i) se on perusteltua alueellisen kehityksen edistämiseksi ja sen luonteen vuoksi ja että ii) sen määrä on oikeassa suhteessa ongelmiin, joiden ratkaisuun se on tarkoitettu. Jäsenvaltion on tällöin osoitettava tällaisten ongelmien olemassaolo ja laajuus (76 kohta).

(49) Komissio huomauttaa, etteivät juoksevat kulut ole pääomakuluja, vaan usein yrityksen toiminnalle välttämättömiä toistuvia menoja. Tämän merkityksen mukaan Alouminion tis Elladosiin sovellettu sähkön suosituimmustariffi alensi sen juoksevia kuluja. Sen vuoksi kyseessä on toimintatuki, jota vuonna 2006 annetuissa alueellisia valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa ei sallita. Kreikan viranomaiset eivät ole toimittaneet näyttöä siitä, että sähkön hinnan alentaminen oli perusteltua alueellisen kehityksen tai sen luonteen vuoksi, eivätkä siitä, että se oli oikeassa suhteessa niihin ongelmiin, joita sen oli tarkoitus rajoittaa. Kreikan viranomaiset eivät myöskään ole mitanneet eivätkä arvioineet alueen ongelmia eivätkä tuen ta-soa voidakseen osoittaa, että tuki on oikeassa suhteessa ongelmiin.

(50) Edellä olevan perusteella komissio päättää, ettei tukea voida pitää vuonna 2006 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaisena.

⁽⁸⁾ Osoituksena tuotosta kaasusiirron alalla ks. komission päätös N 594/2009 – Dotacja na inwestycje w układy przesyłowe gazu ziemnego dla OGP Gaz-System SA (Tuki Gaz-System S.A:lle maakaasunsiirtoverkkoa varten Puolassa), erityisesti 17 kohta. Gaz-Systemin pääoman tuotto on 10,8 % 1.1.2009 alkaen.

⁽⁹⁾ EUVL C 54, 4.3.2006, s. 13.

- (51) Määrittäessään, onko tuki tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (yleinen ryhmäpoikkeusasetus⁽¹⁰⁾) mukainen, komissio katsoo, että Alouminion tis Ellados on Kreikan viranomaisien antamien taloudellisten tietojen perusteella suuryritys, kuten edellä 7 kohdassa osoitetaan. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 5 kohdan mukaan suurille yrityksille myönnettävät tapauskohtaiset tuet eivät kuulu ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaa.
- (52) Lisäksi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 8 artiklan 3 kohdan mukaan, jos kyseisen asetuksen soveltamisalaa kuuluva tuki myönnetään suuryritykselle, jäsenvaltion on tarkistettava tuesta johtuvan kannustimen merkittävyys asiakirja-aineistosta, jossa tarkastellaan tukea saavan hankkeen tai toiminnan elinkelpoisuutta tuen kanssa tai ilman tukea. Komissiolle ei ole toimitettu tällaista näyttöä.
- (53) Edellä esitetyn perusteella todetaan, että Alouminion tis Ellados -yritykselle myönnetty tuki ei ole ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen.
- (54) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää ”tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla”.
- (55) Komissio katsoo, ettei 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa mainittua poikkeusta voida soveltaa käsiteltävänä olevassa tapauksessa. Kun on kyse tietyn talousalueen kehityksestä, Alouminion tis Ellados sijaitsee 107 artiklan 3 kohdan a, ei siis c alakohdan, mukaisella tukikelpoisella alueella⁽¹¹⁾. Kun on kyse tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen edistämisestä, komissio toteaa, että alumiinin tuotannon alalla ei ole erityisiä valtiontukisääntöjä, joita voitaisiin soveltaa tuensaajaan. On selvää, että 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla annettuja valtiontukea koskevia sääntöjä ei voida soveltaa. Alouminion tis Ellados ei myöskään ole oikeutettu pelastamis- ja/tai rakenneuudistustukeen. Alouminion tis Ellados ei todellakaan ollut vaikeuksissa oleva yritys tuen myöntämisaikana, koska se ei täyttänyt yhtään vuonna 1999 annetun ja suosituimmuustariffin soveltamisen aikaan voimassa olevan komission tiedonannon ”Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi”⁽¹²⁾ 9–11 kohdassa mainituista perusteista. Lisäksi rakenneuudistustuen myöntämisen edellytyksenä on perusteltu rakenneuudistussuunnitelmaa. Kreikka ei ole esittänyt tällaista rakenneuudistussuunnitelmaa. Edellä esitetyn perusteella todetaan, että Alouminion tis Ellados -yritykselle myönnetty tuki ei sovellu sisämarkkinoille pelastamis- ja/tai rakenneuudistustukea koskevien sääntöjen perusteella.

⁽¹⁰⁾ EUVL L 214, 9.8.2008, s. 3.

⁽¹¹⁾ Minkä lisäksi SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa ei sallita alueellista toimintatukea.

⁽¹²⁾ EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2.

Päätelmä tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille

- (56) Edellä esitetyn perusteella komissio päätelee, ettei käsiteltävänä oleva toimenpide ole SEUT-sopimuksen mukainen. Komissio katsoo erityisesti, että a kohdassa mainittujen tulojen ja b kohdassa mainittujen tulojen erotus: a) tulot, jotka DEI:n olisi pitänyt saada tammikuun 2007 ja maaliskuun 2008 välisenä aikana Alouminion tis Ellados -yritykseen sovellettavasta tavanomaisesta tariffista, ja b) tulot, jotka DEI sai samana ajanjaksona Alouminion tis Ellados -yritykseen tosiasiallisesti sovellettavasta tariffista, on Alouminion tis Ellados -yritykselle myönnettyä sisämarkkinoille soveltumatonta tukea.

VI PÄÄTELMÄ

- (57) Edellä esitetyn perusteella komissio päätelee, että toimenpide 1 on sisämarkkinoille soveltumatonta valtiontukea. Komissio tekee myös sen johtopäätöksen, että kansallisen maakaasunsiirtoverkon laajentaminen ei ole valtiontukea.
- (58) Neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999⁽¹³⁾ 14 artiklassa säädetään, että ”sääntöjenvastaisista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta”.
- (59) Koska käsiteltävänä oleva toimenpide on todettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi tueksi, tuen määrä on perittävä takaisin, jotta ennen tuen myöntämistä markkinoilla vallinnut tilanne palautuu. Takaisinperintää varten alkuajakohdaksi katsotaan hetki, jolloin etu myönnettiin tuensaajalle eli hetki, jolloin tuki asetettiin tuensaajan käytettäväksi. Tuensaaja maksaa perintäkorkoa tuen lopulliseen takaisinmaksuun saakka.
- (60) Toimenpiteen sisältämän sääntöjenvastaisen tuen osuus lasketaan a kohdassa mainittujen tulojen ja b kohdassa mainittujen tulojen erotuksena: a) tulot, jotka DEI:n olisi pitänyt saada tammikuun 2007 ja maaliskuun 2008 välisenä aikana Alouminion tis Ellados -yritykseen sovellettavasta tavanomaisesta tariffista, ja b) tulot, jotka DEI sai samana ajanjaksona Alouminion tis Ellados -yritykseen tosiasiallisesti sovellettavasta tariffista. Alouminion tis Elladosille kyseisenä aikana myönnetyn tuen määrä on 17,4 miljoonaa euroa,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Kreikan Alouminion tis Ellados A.E. -yritykselle ja sen seuraajalle Alouminion A.E. -yritykselle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti sähkönsuosituuksitariffin muodossa myöntämä 17,4 miljoonan euron suuruinen valtiontuki ei sovellu sisämarkkinoille.

⁽¹³⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

2. Kansallisen maakaasunsiirtoverkon laajentamiseen ei sisälly Euroopan unionin toiminnassa tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

2 artikla

1. Kreikan on perittävä tuensaajalta takaisin 1 artiklan 1 kohdassa mainittu tuki.

2. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, tuen tosiasialliseen takaisinperintään saakka.

3. Korot korkoineen on laskettava asetuksen (EY) N:o 794/2004 V luvun ja komission asetuksen (EY) N:o 794/2004⁽¹⁴⁾ muuttamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 271/2008⁽¹⁵⁾ säännösten mukaisesti.

4. Kreikan on peruutettava kaikki 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tuen maksamatta olevat maksut tämän päätöksen tekopäivästä alkaen.

3 artikla

1. Edellä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tuki on perittävä takaisin välittömästi ja tehokkaasti.

2. Kreikan on varmistettava tämän päätöksen täytäntöönpano neljän kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta.

4 artikla

1. Kreikan on toimitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta seuraavat tiedot:

a) tuensaajalta takaisinperittävän tuen kokonaismäärä (tukisumma ja siitä perittävä korko);

b) yksityiskohtainen kuvaus toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita suunnitellaan tämän päätöksen täytäntöönpanemiseksi;

c) asiakirjat, jotka osoittavat, että tuensaaja on määrätty maksamaan tuki takaisin.

2. Kreikan on ilmoitettava komissiolle tämän päätöksen täytäntöönpanemiseksi toteutettavien kansallisten toimenpiteiden edistymisestä säännöllisesti siihen saakka, kunnes 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tuen takaisinperintä on saatettu loppuun. Jos komissio sitä pyytää, Kreikan on toimitettava viipymättä kaikki tiedot toimenpiteistä, jotka se on jo toteuttanut tai joita se suunnittelee tämän päätöksen täytäntöönpanemiseksi. Sen on annettava myös tarkat tiedot tuensaajalta jo perityistä tukimääristä ja koroista.

5 artikla

Tämä päätös on osoitettu Kreikalle.

Tehty Brysselissä 13 päivänä heinäkuuta 2011.

Komission puolesta
Joaquín ALMUNIA
Varapuheenjohtaja

⁽¹⁴⁾ EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1.

⁽¹⁵⁾ EUVL L 82, 25.3.2008, s. 1.